

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

ЕТИКА ДАНИХ ТА ПРИВАТНІСТЬ В ЄС

Лектор: Коблянська Інна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки,
підприємництва та бізнес-адміністрування,
Сумський державний університет,
[**i.koblianska@biem.sumdu.edu.ua**](mailto:i.koblianska@biem.sumdu.edu.ua)

Матеріали курсу «Європейські практики наукової досконалості в цифрову еру 2025», що реалізується в рамках проєкту кафедра Жана Моне «Зміцнення лідерства та спроможності ЄС у сфері науки та інновацій» (101175767–EU_STRENGTHTS–ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH) 2024-2027.

Проєкт фінансується Європейським Союзом. Висловлені думки та погляди є лише особистими думками авторів і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу чи Виконавчого агентства з освіти та культури ЄС (EACEA). Європейський Союз та EACEA не несуть відповідальності за ці погляди

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-ESCH, 2024-2027

DATA PROTECTION DAY

28 January 2024

2006, Комітет Міністрів Ради Європи (День приватності)

"...a broad understanding of privacy and data protection as core values central to protecting human dignity, autonomy and the democratic functioning of our societies" (EDPS, 2025)

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

European Treaty Series - No. 108

**Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic
Processing of Personal Data**

Strasbourg, 28.I.1981

(Council of Europe, 1981)

Co-funded by the
European Union

EU-STRENGTHS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU-STRENGTHS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

81%

COUNTRIES WITH
E-TRANSACTIONS LAWS

59%

COUNTRIES WITH
CONSUMER PROTECTION LAWS

71%

COUNTRIES WITH
PRIVACY LAWS

80%

COUNTRIES WITH
CYBERCRIME LAWS

Законодавство про приватність даних в світі

71%

COUNTRIES WITH
LEGISLATION

9%

COUNTRIES WITH
DRAFT LEGISLATION

15%

COUNTRIES WITH
NO LEGISLATION

5%

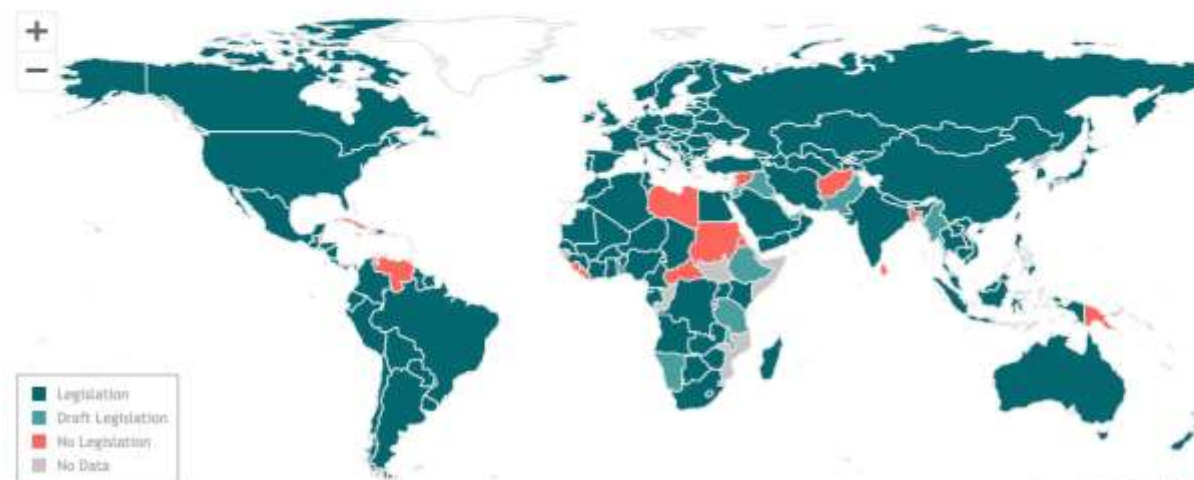
COUNTRIES WITH
NO DATA

Select a country ▾

Select a region ▾

DOWNLOAD FULL DATA

Data Protection and Privacy Legislation Worldwide

Source: UNCTAD, 14/12/2021

- Право людини на приватність та свободу!
- Чи передаються дані третім сторонам
- Спосіб збирання, зберігання та поширення даних
- Законність поводження з даними
- Конфіденційність - не безпека!
- **Персональні дані**

(UNCTAD, 13/01/2025)

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

Персональні дані

➤ Ідентифікована особа

➤ Можливість ідентифікації особи

- ім'я та прізвище особи;
- домашня адреса;
- адреса електронної пошти, наприклад ім'я.прізвище@компанія.com;
- номер ідентифікаційної картки;
- дані про місцезнаходження (наприклад, дані про місцезнаходження на мобільному телефоні);
- адреса Інтернет-протоколу (IP);
- ідентифікатор файлу cookie;
- рекламний ідентифікатор телефону;
- дані, які зберігаються медичною установою, та можуть унікально ідентифікувати особу.

Co-funded by the
European Union

EU-STRENGTHS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU-STRENGTHS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation, GDPR)

Про доступ до публічної інформації, no. 2939-VI,
Верховна Рада України (2011).

Про затвердження Положення про набори даних, які
підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних,
no. 835-2015-п, Кабінет Міністрів України (2015).

Про захист персональних даних, no. 2297-VI,
Верховна Рада України (2010).

Про інформацію, no. 2657-XII, Верховна Рада України
(1992).

Про перелік відомостей, що не становлять комерційної
таємниці, no. 611-93-п, Кабінет Міністрів України
(1993).

Цивільний кодекс України, no. 435-IV, Верховна Рада
України (2003).

Загальні норми законодавства про персональні дані

- Дозвіл
- Мінімальні дані
- Право бути забутим
- Прозорість
- Точність
- Локалізація даних
- Безпека
- Відповідальність

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

Інформаційна етика

➤ Privacy

➤ Accuracy

➤ Property

➤ Accessibility

- суспільна та індивідуальна безпека;
- забезпечення приватності;
- забезпечення цілісності даних;
- зручність, практичність і простота доступу до інформації та її використання;
- недопущення зловживання інформацією, недостовірне її трактування, перекручування;
- моніторинг і аудит.

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

Дослідницька етика

- ✓ Компетентність (*надійність, Reliability*)
- ✓ Чесність (Honesty)
- ✓ Повага (Respect)
- ✓ Відповідальність (*підзвітність, Accountability*)

(ALLEA, 2023)

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

➤ Етика в дослідницькій роботі (добрі практики) (ALLEA, 2023)

- ✓ Дослідницьке середовище (культура доброчесності)
- ✓ Тренування, консультування, менторство
- ✓ Дослідницькі процедури
- ✓ Попередження (safeguards)
- ✓ Практики та управління даними
- ✓ Спільна робота
- ✓ Публікація, поширення та авторство
- ✓ Рецензування та оцінка

Інтеграція принципів інформаційної та дослідницької етики (робота з даними)

Принцип и дослідницької етики	Принципи інформаційної етики			
	Приватність	Точність	Право власності	Доступність
Повага	повага до конфіденційності даних; використання належних практик деперсоналізації та анонімізації	недопущення фальсифікації та фабрикації результатів дослідження; вичерпне інформування про можливі наслідки досліджень	дотримання прав осіб на обмеження використання інформації (змісту і способів), якою вони володіють або розпоряджаються	забезпечення недискримінаційного доступу до даних; розуміння суспільної значимості та впливу даних та результатів дослідження, слідування суспільним цінностям
Компетентність	знання основних засад та правил поведінки з конфіденційною інформацією	використання належних методів збирання, обробки та управління даними;	знання основних прав учасників дослідження; знання особливостей доступу до різних типів даних	знання та вміння застосувати сучасні стандарти та технології поширення даних
Відповідальність	дотримання норм законодавства про конфіденційність даних	недопущення висвітлення неперевіраних фактів, гіпотез та результатів; належний дизайн дослідження	дотримання прав власників та розпорядників інформації відповідно до визначених законом або в інший спосіб умов; дотримання законодавства про інтелектуальну власність	використання належних практик поширення даних та результатів дослідження; слідування належним практикам публікації результатів дослідження;
Чесність	дотримання особистих меж; справедливість; гарантування дотримання права на конфіденційність учасників дослідження	забезпечення об'єктивності та прозорості дослідження	належне інформування про джерела даних; визнання авторства та внеску	висвітлення даних та методології (на всіх етапах життєвого циклу досліджень)

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

➤ Етика в дослідницькій роботі (порушення)

- FFP: фабрикація, фальсифікація, плагіат
- Порушення незалежності та автономності
- Вплив на роботу інших
- Некоректне проведення дослідження
- Неналежні публікаційні практики
- Неналежне цитування
- Неналежне використання ШІ
- Порушення конфіденційності, прав учасників дослідження, недостатнє інформування
- Ігнорування порушень

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-ESCH, 2024-2027

Практики слідування етичним принципам в дослідженнях (з даними)

- ❖ Етика даних (FAIR, OS)
- ❖ Етика практик (згода, конфіденційність, вторинне використання, авторство та ін.)
- ❖ Етика алгоритмів (у т.ч. ШІ)

Co-funded by the
European Union

EU-STRENGTHS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU-STRENGTHS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

Практики слідування етичним принципам в дослідженнях (з даними)

Indicators of data processing operations that may entail higher ethics risks

✓ Етика обробки
даних

Types of personal data	* racial or ethnic origin * political opinions, religious or philosophical beliefs * genetic, biometric or health data * sex life or sexual orientation * trade union membership
Data subjects	* children * vulnerable people * people who have not given their explicit consent to participate in the project
Scale or complexity of data processing	* large-scale processing of personal data * systematic monitoring of a publicly accessible area on a large scale * involvement of multiple datasets and/or service providers, or the combination and analysis of different datasets (i.e. big data)
Data-collection or processing techniques	* privacy-invasive methods or technologies (e.g. the covert observation, surveillance, tracking or deception of individuals) * using camera systems to monitor behaviour or record sensitive information * data mining (including data collected from social media networks), 'web crawling' or social network analysis * profiling individuals or groups (particularly behavioural or psychological profiling) * using artificial intelligence to analyse personal data * using automated decision-making that has a significant impact on the data subject(s)
Involvement of non-EU countries	* transfer of personal data to non-EU countries * collection of personal data outside the EU

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-ESCH, 2024-2027

Практики слідування етичним принципам в дослідженнях (з даними)

✓ Етика практик:

Інформована згода

- твердження, що це - дослідження;
- інформація про дослідження;
- мета дослідження та його тривалість;
- процедури дослідження та графік візитів (залучення);
- відповідальність;
- наслідки відмови від участі в дослідженні або відкликання наданих даних;
- чітке зазначення змісту експериментальної складової (особливо важливо для медичної галузі);
- розкриття альтернатив (якщо мова йде про спосіб лікування, наприклад);
- можливі ризики, проблеми, незручності;
- потенційні переваги для учасників;
- права учасників;
- конфіденційність даних, дослідження та зберігання інформації;
- будь-які витрати пов'язані з участю в дослідженні;
- контакти;
- орієнтовна кількість учасників дослідження.

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

Практики слідування етичним принципам в дослідженнях (з даними)

✓ Етика практик

✓ Уникнення

- упередженості, неналежної методології дослідження, неправильного звітування та неналежного використання інформації
- фабрикації і маніпулювання
- плагіату
- дубльованих публікацій
- публікацій «Салямі»

✓ Належне авторство (внесок, фіналізація, погодження, відповідальність), рекомендації CORE

✓ Своєчасне виправлення (коригування) за необхідності

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

(UNESCO, 2021)
(UNESCO, 2024)

(European Commission, 2023)

(European Commission, 2024)

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-ESCH, 2024-2027

✓ Етика алгоритмів

Відповідальне використання технологій ШІ в дослідженнях

- Надійність/ достовірність
- Чесність
- Повага
- Підзвітність та прозорість

Co-funded by the
European Union

EU-STRENGTHS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU-STRENGTHS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

Відповідальне використання технологій ШІ в дослідженнях:

- ❖ **ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ** за науковий результат
- ❖ **Прозоре** використання генеративних ШІ
- ❖ **Увага** до питань конфіденційності, приватності, інтелектуальних прав
- ❖ **Повага** до законодавства
- 5. **Continuously learn how to use generative AI tools properly to maximise their benefits, including by undertaking training.**
  - Generative AI tools are evolving quickly, and new ways to use them are regularly discovered. Researchers stay up to date on the best practices and share them with colleagues and other stakeholders.
- ❖ **Відмова** від використання ШІ, коли це може вплинути на інші організації або дослідників

2. GUIDELINES ON THE RESPONSIBLE USE OF GENERATIVE AI IN RESEARCH

2.1. RECOMMENDATIONS FOR RESEARCHERS

For generative AI to be used in a responsible manner, researchers should:

1. **Remain ultimately responsible for scientific output.**
  - Researchers are accountable for the integrity of the content¹³ generated by or with the support of AI tools.
  - Researchers maintain a critical approach to using the output produced by generative AI and are aware of the tools' limitations, such as bias, hallucinations¹⁴ and inaccuracies.
  - AI systems are neither authors nor co-authors. Authorship implies agency and responsibility, so it lies with human researchers.
  - Researchers do not use fabricated material created by generative AI in the scientific process, for example falsifying, altering or manipulating original research data.
2. **Use generative AI transparently.**
  - Researchers, to be transparent, detail which generative AI tools have been used substantially¹⁵ in their research processes. Reference to the tool could include the name, version, date, etc. and how it was used and affected the research process. If relevant, researchers make the input (prompts) and output available, in line with open science principles.
  - Researchers take into account the stochastic (random) nature of generative AI tools, which is the tendency to produce different output from the same input. Researchers aim for reproducibility and robustness in their results and conclusions. They disclose or discuss the limitations of generative AI tools used, including possible biases in the generated content, as well as possible mitigation measures.
3. **Pay particular attention to issues related to privacy, confidentiality and intellectual property rights when sharing sensitive or protected information with AI tools.**
  - Researchers remain mindful that generated or uploaded input (text, data, prompts, images, etc.) could be used for other purposes, such as the training of AI models. Therefore, they protect unpublished or sensitive work (such as their own or others' unpublished work) by taking care not to upload it into an online AI system unless there are assurances that the data will not be re-used, e.g., to train future language models or to the untraceable and unverifiable reuse of data.

(European Commission, 2024)

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-ESCH, 2024-2027

➤ Використана література та корисні ресурси

Про доступ до публічної інформації, по. 2939-VI, Верховна Рада України (2011). <https://zakon.rada.gov.ua/go/2939-17>

Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, по. 835-2015-п, Кабінет Міністрів України (2015). <https://zakon.rada.gov.ua/go/835-2015-%D0%BF>

Про захист персональних даних, по. 2297-VI, Верховна Рада України (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/go/2297-17>

Про інформацію, по. 2657-XII, Верховна Рада України (1992). <https://zakon.rada.gov.ua/go/2657-12>

Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці, по. 611-93-п, Кабінет Міністрів України (1993). <https://zakon.rada.gov.ua/go/611-93-%D0%BF>

Цивільний кодекс України, по. 435-IV, Верховна Рада України (2003). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

ALLEA - All European Academies. (2023). *The European Code of Conduct for Research Integrity*. ALLEA - All European Academies. <https://doi.org/10.26356/ECoc>

Authorship. (2019, September 2). COPE: Committee on Publication Ethics. <https://publicationethics.org/guidance/discussion-document/authorship>

Coppel Кс, Р. (2023). *Information Rights: A Practitioner's Guide to Data Protection, Freedom of Information and Other Information Rights* (6th ed.). Bloomsbury Publishing Plc.

<https://doi.org/10.5040/9781509967339>

Council of Europe. (1981). Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data. In *Council of Europe Treaty Series 108*. Council of Europe.

Data Protection and Privacy Legislation Worldwide | UN Trade and Development (UNCTAD). (n.d.). Retrieved 13 January 2025, from <https://unctad.org/page/data-protection-and-privacy-legislation-worldwide>

Data Protection Day—Data Protection—Www.coe.int. (n.d.). Data Protection. Retrieved 13 January 2025, from <https://www.coe.int/en/web/data-protection/data-protection-day>

Ethics | European Data Protection Supervisor. (2025, January 28). https://www.edps.europa.eu/data-protection/our-work/ethics_en

European Commission. (2021). *Ethics and data protection*. https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/guidance/ethics-and-data-protection_he_en.pdf

General Data Protection Regulation (GDPR) – Legal Text. (n.d.). General Data Protection Regulation (GDPR). Retrieved 13 January 2025, from <https://gdpr-info.eu/>

UNESCO. (2021). *Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381137>

European Commission. (2024). *Living guidelines on the RESPONSIBLE USE OF GENERATIVE AI IN RESEARCH*. ERA Forum Stakeholders' document. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/2b6cf7e5-36ac-41cb-aab5-0d32050143dc_en?filename=ec_rtd_ai-guidelines.pdf

European Commission. (2023, July 11). *Artificial Intelligence (AI) in Science*. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/industrial-research-and-innovation/artificial-intelligence-ai-science_en

UNESCO. (2024). *Ethics of Artificial Intelligence*. <https://www.unesco.org/en/artificial-intelligence/recommendation-ethics>

European Commission. Directorate General for Research and Innovation. (2023). *AI in science: Harnessing the power of AI to accelerate discovery and foster innovation : policy brief*. Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2777/401605>

AI act adopted text https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0236_EN.html

AI act explained (Europarlament) <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20230601STO93804/eu-ai-act-first-regulation-on-artificial-intelligence>

Ukraine <https://suspiine.media/543061-stucnij-intelekt-u-zakoni-mincifri-pracue-nad-pravovim-reguluvanna-si/>

https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/239849.html

Коблянська, І. (2023). ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ. Економіка та суспільство, 48. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-33>

Коблянська І., & Костецька І. (2023). Сприяння розвитку емпіричних академічних досліджень в Україні: навчально-методичні матеріали. 2023. 124 с. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7817137>

Co-funded by the
European Union

EU_STRENGTHTS

STRENGTHENING EU LEADERSHIP AND CAPACITY IN SCIENCE AND INNOVATION
101175767-EU_STRENGTHTS-ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH, 2024-2027

Дякую за увагу!

Коблянська Інна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки,
підприємництва та бізнес-адміністрування,
Сумський державний університет,
i.koblianska@biem.sumdu.edu.ua
koblianska@protonmail.com